

Õiguskantsler

Küllli Tammur
volikogu esimees
Lääne-Harju Vallavolikogu
info@laaneharju.ee

Teie nr
Meie 01.06.2020 nr 7-5/200640/2003209

Koolieelse eralasteasutuse ja lapsehoiuteenuse toetamise kord

Lugupeetud volikogu esimees ja vallavanem

Teile teadaolevalt pöördus õiguskantsleri poole avaldaja, kes palus selgitusi vanemate ja Laulasmaa lastehoiu vahel sõlmitud lepingute kohta. Avaldaja päringule vastamisel kerkis küsimus Lääne-Harju Vallavolikogu 17.12.2019 kehtestatud määruse nr 31 „[Koolieelse eralasteasutuse ja lapsehoiuteenuse toetamise kord](#)“ (edaspidi lapsehoiu määrus) § 3 lg 1 p-de 2, 3 ja 9 põhiseaduspärasuse kohta.

Õigusaktidele ja Teie selgitustele tuginedes leian, et lapsehoiu määruse § 3 lg 1 p-d 2 ja 3 on vastuolus [koolieelse lasteasutuse seaduse](#) (KELS) § 10 lg-ga 1, [sotsiaalhoolekande seaduse](#) (SHS) § 45² lg-ga 1 ja põhiseaduse (PS) § 3 lg-ga 1 ning § 154 lg-ga 1. Neis määruse sätetes on öeldud, et vald rahastab lapsehoiuteenust oma eelarvest sel juhul, kui lapsevanem ei saa vanemahüvitist ja pere mõlemad vanemad töötavad või on hõivatud tööga võrdsustatud tegevusega. Seaduse kohaselt ei saa KELS § 10 lg 1 ja SHS § 45² lg 1 alusel lapsehoiuteenuse osutamisele selliseid tingimusi seada. Kui Riigikogu pole kohalikku omavalitsust volitanud seadma kohustuslikult osutatavale teenusele teistsuguseid tingimusi võrreldes seadusega, ei või kohalik omavalitsus seda autonoomiale tuginedes teha. Teen vallale ettepaneku viia määrus seaduse ja põhiseadusega kooskõlla.

Samuti palun vallal kehtestada KELS § 10 lg 1 ja SHS § 45² lg 1 alusel lapsehoiuteenuse osutamist reguleerivad õigusaktid kooskõlas SHS § 14 lg-ga 1 nii, et lapsevanemal oleks võimalik mõista, millal ja mis tingimustel on tal õigus saada lapsehoiuteenust. Vanemale peab olema selge, millal osutab vald lapsehoiuteenust KELS § 10 lg-s 1 ja SHS § 45² lg-s 1 sätestatud kohustuse täitmiseks ja millal toetab vald lapsehoiuteenust vabatahtlikult. Samuti peab vanemale olema valla õigusaktide põhjal üheselt selge, et kui vald korraldab lapsehoiuteenust, täites KELS § 10 lg-st 1 ja SHS § 45² lg-st 1 tulenevat kohustust, siis tuleb rakendada KELS sätteid seaduses toodud ulatuses. Sellise lapsehoiuteenuse regulatsiooni puudumine on vastuolus SHS § 14 lg-ga 1 ning seega ka PS §-ga 3 ja § 154 lg-ga 1.

Palun Teil 20 päeva jooksul teada anda, kuidas kavatsete ettepanekut täita.

Seisukoha üksikasjalikumad selgitused on järgmised.

I Lasteaia- ja lapsehoiuteenuse osutamise regulatsioon

Lasteaiateenus

1. [Eesti Vabariigi põhiseaduse](#) (PS) § 37 lg-s 1 on sätestatud õigus haridusele. Õigus haridusele hõlmab õigust alusharidusele.

2. Alushariduse korraldust reguleerib KELS. Selle seaduse § 1 lg 1 kohaselt on koolieelne lasteasutus (lasteaed) koolieast noorematele lastele hoitu ja alushariduse omandamist võimaldav õppeasutus.

Lasteaiateenuse saamise tingimused on sätestatud KELS § 10 lg-s 1. Selle sätte järgi loob valla- või linnavalitsus vanemate soovil kõigile pooleteise- kuni seitsmeaastastele lastele, kelle elukoht on selle valla või linna territooriumil ning ühtib vähemalt ühe vanema elukohaga, võimaluse käia teeninduspiirkonna lasteasutuses. Pooleteise- kuni kolmeaastase lapse lasteaiakoha võib valla- või linnavalitsus vanema nõusolekul asendada lapsehoiuteenusega, mille rahastamist reguleerivad KELS § 27 lg-d 3 ja 4.

3. See tähendab, et kõigil KELS § 10 lg-s 1 nimetatud lastel on õigus lasteaiakohale ning vallad ja linnad on kohustatud lasteaiakohad tagama, sealhulgas pooleteise- kuni kolmeaastastele lastele. Pooleteise- kuni kolmeaastase lapse lasteaiakoht on võimalik asendada lapsehoiukohaga vaid siis, kui vanem on sellega nõus. Kui vanem asendusega ei nõustu, peab kohalik omavalitsus tagama vanemale lasteaiakoha. Samas pole vanemal õigust nõuda vallalt või linnalt lapsehoiukohta, kui vald või linn on valmis tagama lapsele lasteaiakoha.

4. Koolieelse lasteasutuse teenuse pakkumine on kohaliku omavalitsuse avalik-õiguslik ülesanne. Selle ülesande täitmiseks võivad linnad ja vallad anda perele lasteaiakoha munitsipaallasteaias, mille tegevust finantseeritakse omavalitsuse eelarvest.¹

5. Teine võimalus on osta koolieelse lasteasutuse teenust mõnelt eraõiguslikult isikult. Kohalik omavalitsus võib eraõiguslikku isikut volitada haldusülesannet täitma haldusaktiga/halduslepinguga või tsiviilõigusliku lepinguga. Niisugust volitamist reguleerib [halduskoostöö seadus](#) (HKTS). Täpsemalt ütleb selle seaduse § 3 lg 2, et kohalik omavalitsus võib talle seadusega pandud haldusülesannet volitada täitma seaduse alusel antud haldusaktiga või seaduse alusel HKTS-s sätestatud tingimustel ja korras sõlmitud halduslepinguga. Niisiis on nii haldusakti andmiseks kui ka halduslepingu sõlmimiseks vaja vastavat volitust seaduses. KELS ei sätesta HKTS § 3 lg-s 2 nõutud õiguslikku alust, mis lubaks omavalitsusel füüsilist või teist juriidilist isikut volitada teenust osutama haldusakti või halduslepinguga. Seetõttu pole lasteaiateenuse tagamiseks eraõigusliku isiku kaudu võimalik haldusakti anda ega halduslepingut sõlmida.

6. Küll aga võib vald või linn füüsilist või juriidilist isikut volitada lasteaiateenust pakkuma tsiviilõigusliku lepinguga.² Sellel juhul halduskoostöö seadus ei kohaldu (HKTS § 1 lg 3). Tsiviilõigusliku lepinguga võib aga lasteaiateenust pakkuma volitada vaid juhul, kui on täidetud HKTS § 3 lg-s 4 sätestatud tingimused (seadus ei näe ette üksnes halduslepingu sõlmimist; lepinguga ei reguleerita avaliku teenuse kasutaja või muu kolmanda isiku õigusi ega kohustusi;

¹ Vt ka kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõige 2, Eesti Vabariigi haridusseaduse § 7 lg 2 p 3.

² [RKHKo 20.10.2003, nr 3-3-1-64-03, p 12.](#)

kohalikkude omavalitsust ei vabastata tema kohustustest ning ülesande täitmisel ei kasutata täidesaatva riigivõimu volitusi).

Kui need tingimused on täidetud, võib kohalik omavalitsus sõlmida nt eralasteaiaga lasteaiateenuse osutamise lepingu. Hoolimata lepingust jääb kohalik omavalitsus endiselt kohustatud isikuks, kes peab tagama lapse/perele teenuse KELS-s sätestatud tingimustel.

7. Kolmanda võimalusena võivad vallad ja linnad sõlmida lepingu mõne teise valla või linnaga ja täita KELS-s sätestatud kohustust koostöös nendega.

8. Lasteaiateenust pakuvad ka eraõiguslikud isikud ([erakooliseaduse alusel](#)). Erinevalt kohalikest omavalitsustest pole eraõiguslik isik kohustatud eraõiguslikku lasteaeda pidama ja teenust pakkuma. See on vabatahtlik tegevus, mida riik peab seaduses sätestatud tingimuste täitmisel eraõiguslikule isikule võimaldama. Samas pole riik ega kohalikud omavalitsused põhimõtteliselt kohustatud eraõiguslikke lasteaedu finantseerima ega nende tegevust ja seal käivaid peresid toetama. Vabatahtliku toetuse maksmisel on kohalikul omavalitsusel lai kaalutusõigus: igal vallal ja linnal on õigus ise otsustada, kas ja mis tingimustel toetust maksta.³

Lapsehoiuteenus

9. SHS 2. peatüki 2. jaos on sätestatud sotsiaalteenused, mida vallad ja linnad peavad korraldama. Üks neist teenustest on lapsehoiuteenus.

SHS § 45¹ lg 1 järgi on lapsehoiuteenuse eesmärk toetada pere toimetulekut või vanemate töötamist või vähendada lapse erivajadusest tulenevat hoolduskoormust. Seega, erinevalt lasteaiast ei pea lapsehoid tagama alusharidust.

SHS § 45² lg 1 kohaselt korraldavad vallad ja linnad lapsehoiuteenust KELS § 10 lõike 1 alusel. See tähendab, et KELS määrab, kes on õigustatud teenust saama: need on pooleteise- kuni kolmeaastased lapsed, kes ise ja kelle vanem elavad antud valla või linna territooriumil ning kes on nõus, et lasteaiateenus asendatakse lapsehoiuteenusega. Samuti reguleerib KELS teenuse rahastamist (KELS § 27 lg 3 ja 4).

SHS § 45² lg 5 kohaselt ei pea kohalik omavalitsus ise lapsehoiuteenust osutama, vaid võib anda lapsehoiuteenuse osutamiseks volituse (halduslepinguga) eraõiguslikule juriidilisele isikule, füüsilisest isikust ettevõtjale või teise valla või linna asutusele. Peale selle kehtivad KELS § 10 lg 1 alusel lapsehoiuteenuse kohta üldised sotsiaalteenuste osutamise nõuded (näiteks SHS § 3 p 6 nõue, et abimeetmed tagatakse isikule võimalikult kättesaadaval moel). [Sotsiaalseadustiku üldosa seaduse](#) (SÜS) § 25 lg 1 järgi otsustab hüvitise andja hüvitise andmise kümne tööpäeva jooksul alates nõuetekohase taotluse esitamisest või muu hüvitisele õiguse tekkimise aluseks oleva sündmuse toimumisest, asjaolu saabumisest või tingimuse täitmisest, kui seadus ei sätesta teisiti. Seda nõuet tuleb järgida ka lapsehoiuteenuse tagamisel.

10. Kohalik omavalitsus võib osta lapsehoiuteenust eraõiguslikult juriidiliselt isikult ka tsiviilõigusliku lepinguga (kooskõlas HKTS regulatsiooniga, vt p 6).

11. Raske ja sügava puudega lapse lapsehoiuteenus on reguleeritud eraldi sätetega. Sel juhul peab linn või vald hindama iga lapse lapsehoiuteenuse vajadust (SHS § 45² lg 2) ning teenus tagatakse vajaduse korral kuni kalendriaasta lõpuni, mil noor saab 18-aastaseks (SHS § 45² lg 6). Neile

³ [RKPJKo 08.03.2011, nr 3-4-1-11-10, p 62.](#)

lastele teenuse osutamist toetab rahaliselt ka riik (SHS § 156 lg 3¹ jj). Pooleteise- kuni kolmeaastastele raske ja sügava puudega lastele ette nähtud lasteaiakoha võib asendada lapsehoiukohaga (SHS § 45² lg 1). Teistele raske ja sügava puudega lastele (vanuses 0–18) pakutakse lapsehoiuteenust lisateenusena (lasteaija ja kooli kõrval), mida nad puude tõttu võivad vajada.

12. Sarnaselt eralasteaiateenuse osutajatega tegutsevad turul eraõiguslikud lapsehoiuteenuse osutajad, kelle kaudu vald või linn lapsehoiuteenust ei korralda. Neile teenuseosutajatele pole vald või linn kohustatud rahalist tuge pakkuma ega tagama, et teenuse rahastamisele kohaldatakse KELS § 27 lg-tes 3 ja 4 sätestatut. Samas võivad vallad ja linnad soovi korral ka neile rahalist toetust pakkuda ning toetada otseselt või kaudselt peret, kelle laps selles lapsehoiuis käib. Seejuures on vallal ja linnal toetamise tingimuste sätestamisel üsna lai kaalutusõigus.

13. Ka lapsehoiuteenuse korraldamiseks võivad vallad ja linnad sõlmida kokkuleppeid teise kohaliku omavalitsusega, et korraldada teenuseid koostöös (SHS § 45² lg 5).

II Lääne-Harju vallas lapsehoiu- ja eralasteaiateenuse toetamise korra põhiseaduspärasus

Lapsehoiuteenuse toetuse saamise tingimus

14. Lapsehoiu määruse § 3 lg 1 p-de 2 ja 3 kohaselt rahastatakse valla eelarvest lapsehoiuteenust siis, kui vanem ei saa vanemahüvitist (p 2), mõlemad vanemad töötavad või on hõivatud tööga võrdsustatud tegevusega (p 3).

15. Nagu selgitatud (p 9), on lapsehoiuteenus SHS §-s 45¹ jj reguleeritud üks kohustuslikest kohaliku omavalitsuse osutatavatest sotsiaalteenustest. SHS § 45² lg 1 järgi võimaldab kohaliku omavalitsuse üksus lapsehoiuteenust KELS § 10 lõike 1 alusel. SHS ega KELS ei näe ette, et lapsehoiuteenuse saamist välistab see, kui vanem saab samal ajal vanemahüvitist või vanem ei tööta ega ole hõivatud tööga võrdsustatud tegevusega. Riigikohus on selgitanud (otsus nr [5-18-7/8](#), p-d 124, 125), et omavalitsusüksus ei või kehtestada teenuse saamise õigusele piiranguid, mida seadus ei sätesta.

16. Tõdesite oma vastuses, et lapsehoiu määruse § 3 lg 1 p 2 sõnastus pole õnnestunud. Saan Teie vastusest aru, et kui vanem saab vanemahüvitist pere teise lapse eest, on pere esimesel lapsel õigus lapsehoiuteenusele. Pere esimese (ainukese) lapse puhul Te aga vastuolu seadusega ei näinud, sest KELS § 10 lõikest 1 tulenev valla kohustus algab lapse pooleteiseaastaseks saamisel ja praegu kehtiva perehüvitiste seaduse järgi lõppeb vanemahüvitise maksmine lapse pooleteiseaastaseks saamisel.

17. Sätte kohaselt rahastatakse valla eelarvest lapsehoiuteenust siis, kui vanem ei saa vanemahüvitist. Leian, et lapsehoiu määruse § 3 lg 1 p 2 sõnastus pole ebaõnnestunud ega mitmeti mõistetav. Sätte sõnastus on selge. Selget normi ei tohi tõlgendada sõnastusest erinevalt, sest see läheks vastuollu õiguskindluse põhimõttega.⁴ Seega ei saa praegusel juhul öelda, et sätet saab tõlgendada põhiseaduspäraselt, sest sellele on võimalik anda sätte sõnastusega täpselt vastupidine mõte.

18. Lapsehoiu määruse § 3 lg 1 p 2 ei tee vahet vanemahüvitise saamisel pere esimese või järgneva lapse eest. See, mis kuupäeval lõppeb vanemahüvitis, sõltub sellest, kas lapse ema käis enne lapse sündi tööl ja jäi rasedus- ja sünnituspuhkusele. Seega ei pruugi vanemahüvitise maksmine lõppeda

⁴ RKHKo 12.11.2018, nr [3-16-1709](#), p 19.

seaduse järgi täpselt lapse pooleteiseaastaseks saamisel. Alates 1. juulist 2020 saab aga vanemahüvitise maksmist vanema soovi kohaselt kalendrikuude kaupa peatada ja jätkata kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni. Niisiis pole õigustatud ka pere ainukese lapse puhul siduda teenuse rahastamist vanemahüvitise mittesaamisega.

19. Lapsehoiu määruse § 3 lg 1 p 3 sõnastuse kohta selgitasite, et see on sätestatud määruse eesmärgist lähtudes: tegemist on lapse seadusliku esindaja (vanema) toimetulekut või töötamist toetava või lapse erivajadusest tulenevat hoolduskoormust vähendava teenusega.

20. Paraku ei saa määruse eesmärgiga põhjendada teenust saama õigustatud isikute ringi kitsendamist võrreldes seadusega. SHS ega KELS ei näe ette lapsehoiuteenuse osutamise tingimusena seda, et vanem peab töötama või olema hõivatud tööga sarnase tegevusega. Järelikult ei või ka lapsehoiu määrusega sellist tingimust seada.

21. PS § 3 lg-st 1 tuleneva seaduslikkuse põhimõtte järgi peab madalama õigusjõuga norm olema kooskõlas kõrgema õigusjõuga normiga. Nii on Riigikohus leidnud, et volituse alusel antud määrus peab üldiselt arvestama seaduses reguleerituga⁵ ning vastama volitavale seadusele⁶. Et määrus oleks kooskõlas seadusega, peab see vastama seaduses sisalduva volitusnormi eesmärgile, sisule ja ulatusele.⁷ Seaduslikkuse põhimõtte näeb ette ka PS § 154 lg 1, mis sätestab, et kõiki kohaliku elu küsimusi otsustavad ja korraldavad kohalikud omavalitsused, kes tegutsevad seaduste alusel iseseisvalt.⁸

22. Seega, kui vald tagab lapsehoiuteenuse KELS § 10 lg-s 1 ja SHS § 45² lg-s 1 sätestatud kohustuse täitmiseks, on lapsehoiu määruse § 3 lg 1 p 2 ja 3 vastuolus KELS § 10 lg-ga 1, SHS § 45² lg-ga 1 ja PS § 3 lg-ga 1 ning § 154 lg-ga 1.

23. Kirjutasite, et vallal on kavas lähiajal need määruse punktid üle vaadata ning teha määruses muudatusi. Palun Teil eespool öeldut määruse muutmisel arvestada.

Vanema osalustasu suurus

24. Lapsehoiu määruse § 3 lg 1 p 9 järgi rahastatakse lapsehoiuteenust või eralasteasutusteenust valla eelarvest, kui vanema kaetava osa (v.a toidukulu) suurus ei ületa 20% Vabariigi Valitsuse kehtestatud palga alammäärast.

25. Lääne-Harju Vallavolikogu 27.12.2018 määruse nr 40 „[Lapsevanema osalustasu kehtestamine Lääne-Harju valla koolieelsetes lasteasutustes](#)“ (edaspidi lasteaia tasu määrus) § 2 lg 1 järgi on vanema osalustasu ülemmäär lasteaia 65 eurot lapse kohta kuus.

Lasteaia tasu määruse § 2 lg 2 järgi on võimalik saada lasteaia osalustasu soodustust, kui perest käib lasteaia samaaegselt kaks või enam last. Sellisel juhul tasub lapsevanem osalustasu esimese lapse eest 100%, teise lapse eest 50% kehtestatud ülemmäärast ja kolmanda ning järgnevate laste eest osalustasu ei arvestata.

⁵ [RKPKo 18.11.2004, nr 3-4-1-14-04, p 17.](#)

⁶ [RKPKo 25.06.2009, nr 3-4-1-3-09, p 19.](#)

⁷ [RKPKo 02.05.2007, nr 3-4-1-2-07, p 20.](#)

⁸ [RKPKo 09.02.2000, nr 3-4-1-2-00, p 17.](#)

26. Selgitasite vastuses õiguskantslerile, et Lääne-Harju vald ei osta eraõiguslikelt lasteaedadelt teenust kooskõlas HKTS-ga, et tagada KELS § 10 lg-st 1 tulenevat kohustust. Eralasteaias käivale lapsele mõeldud toetus on vabatahtlik toetus.

Ka lapsehoiuis käiva lapse perele makstav toetus on Teie sõnul valla vabatahtlik toetus juhul, kui vald tagab kõigile lastele võimaluse saada koht munitsipaallasteasutuses. Tõdesite, et praegu ongi valla munitsipaallasteaadadel võimalik pakkuda kohta kõigile soovijatele.

Samas leidsite, et kui vald ei suuda tagada kõigile lastele teenust munitsipaallasteasutuses KELS § 10 lg 1 kohustuse täitmiseks ning vanematele pakutakse seetõttu võimalust viia laps lapsehoiu, ei ole vallal õiguspärane küsida vanemalt lapsehoiuteenuse tagamisel osalustasu rohkem kui 65 eurot kuus. Lisaks sellele tuleb Teie hinnangul vallal sel juhul järgida ka teisi lasteaias tasu määramise sätteid, aga ka Lääne-Harju Vallavolikogu 27.12.2018 määrust nr 39 „Toidukulu katmise kord Lääne-Harju valla koolieelsetes lasteasutustes“.

27. Saab nõustuda, et kui vald suudab pakkuda kõigile kohta (munitsipaal)lasteaias kooskõlas KELS § 10 lg-ga 1, ei pea vald pakkuma vanemale alternatiivina võimalust kasutada lapsehoiu pooleteise- kuni kolmeaastastele lastele. Vald võib siiski vabatahtlikult toetada nii lapsehoiuis kui ka eralasteaias käimist, ent toetuse andmise tingimuste (sh vanema osalustasu) sätestamisel on vallal ulatuslik kaalutusõigus.

28. Ei saa aga nõustuda Teie kirjas toodud seisukohaga, et kui vald peab täitma talle KELS § 10 lg 1 ja SHS § 45² lg 1 alusel pandud kohustusi, ei ole vallal vaja kehtestada eraldi lapsehoiuteenuse toetamise korda, sest kõik õigused ja kohustused tulenevad KELS sätetest ja ei tohiks erineda munitsipaallasteaadade kohta kehtivast regulatsioonist.

29. Nagu öeldud (p 9), on lapsehoiuteenus üks SHS-s sätestatud kohaliku omavalitsuse kohustuslikest teenustest. Ehkki SHS-s sätestatud ulatuses kohalduvad KELS sätted, tuleb ülejäänud osas kohaldada mh SHS sätteid. SHS § 14 lg 1 järgi kehtestavad linnad ja vallad sotsiaalhoolekandeabi andmise korra, mis peab sisaldama vähemalt sotsiaalteenuste ja -toetuste kirjeldust ja rahastamist ning nende taotlemise tingimusi ja korda. Pole keelatud sätestada lapsehoiuteenuse saamise korda ühes õigusaktis lasteaiateenust reguleeriva(te) õigusakti(de)ga, ent sellisel juhul peab olema selgelt aru saada, et selles aktis (neis aktides) on lisaks lasteaiateenusele reguleeritud lapsehoiuteenust. Niisiis on lapsehoiuteenuse regulatsiooni puudumine vastuolus SHS § 14 lg-ga 1 ning vastuolu tõttu seadusega ka PS §-ga 3 ja § 154 lg-ga 1.

30. Olukord, kus inimene peab ise aru saama, et KELS § 10 lg 1 alusel lasteaiakoha asemel pakutava lapsehoiuteenuse saamist reguleerib mitte lapsehoiu määrus, vaid lasteaiateenust reguleerivad õigusaktid, on vastuolus ka PS § 13 lg-s 2 sätestatud õigusselguse põhimõttega. Õigusselguse põhimõtte nõuab, et õigusaktid oleksid sõnastatud piisavalt selgelt ja arusaadavalt, et inimesel oleks võimalik avaliku võimu organi käitumist teatava tõenäosusega ette näha ja oma käitumist reguleerida.⁹ Õigusselge norm kaitseb inimest haldusorgani omavoli eest.

31. Eelnevat arvestades leian, et vallal tuleb kehtestada õigusaktid nii, et inimesel oleks neist võimalik aru saada, millal ja mis tingimustel on tal õigus lapsehoiuteenust saada. Vanemale peab olema selge, millal osutab vald lapsehoiuteenust KELS § 10 lg-s 1 ja SHS § 45² lg-s 1 sätestatud kohustuse täitmiseks ja millal toetab vald lapsehoiuteenuse kasutamist vabatahtlikult. Samuti peab vanemale olema õigusaktidest üheselt selge, et kui vald täidab lapsehoiuteenust korraldades KELS

⁹ RKPJKo 20.12.2016, [3-4-1-3-16](#), p 113: „Seaduseelnõu keel peab olema selge, ühetähenduslik ja täpne.“

§ 10 lg 1 ja SHS § 45² lg 1 kohustust, siis tuleb lapsehoiuteenusele kohaldada KELS sätteid seaduses toodud ulatuses.

Lasteaiateenuse kättesaadavus

32. Lääne-Harju Vallavolikogu 29.05.2018 [otsusega](#) nr 74 kinnitati Lääne-Harju valla koolieelsete lasteasutuste teeninduspiirkonnaks Lääne-Harju valla haldusterritoorium. Teie selgituse järgi on Lääne-Harju valla munitsipaallasteaedade võrk selline, et autoga on võimalik igast valla asustusüksusest jõuda kõige kaugema asustusüksuse lasteaiani ligi 30 minutiga. Ühissõidukiga sõites kulub rohkem aega, kuid siiski mitte enam kui tund. Samas on vallavalitsus Teie sõnul munitsipaallasteaia kohtade pakkumisel arvestanud, et pakutav koht oleks pere elukohast mõistlikul kaugusel ja üldjuhul oleks võimalik sinna jõuda ka ühissõidukiga.

33. KELS § 15 lg 1 kohaselt kinnitab lasteasutuse teeninduspiirkonna kohaliku omavalitsuse volikogu. Seadus ei keela teeninduspiirkonnaks kehtestada kogu kõnealuse kohaliku omavalitsuse territooriumi. Paindlikkus lasteaia valimisel võib olla positiivne näiteks juhul, kui vanem soovib lapsele kohta mitte kodule, vaid nt töökohale või vanavanema elukohale lähimas lasteaias. Sellest aga ei järeldu, et vald või linn on täitnud KELS § 10 lg-s 1 kehtestatud lasteaia kohaldamise kohustuse, kui perele pakutakse kohta koolieelses lasteasutuses, mis jääb pere elukohast kaugemale, mistõttu sinna minek võtab ebamõistlikult kaua aega ja/või on liiga kulukas. Lasteaiateenus peab olema ka asupaiga poolest kättesaadav.

34. KELS ei sätesta, kui kaua võib kuluda aega kodust lasteaeda jõudmiseks. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 7 lg 3 (kooli jõudmiseks võib kuluda 60 minutit) pole asjakohane. Kui koolilapsed saavad koolis käia ka iseseisvalt, nende koolipäev ei kesta kaheksa tundi (eriti noorematel) ning palju kasutatakse ka spetsiaalset koolitransporti, siis lasteaialaste puhul see nii ei ole. Arvestades, et koolieelse lasteasutuse teenuse üks eesmärk on ka töö ja pereelu ühitamine, võib sõltuvalt asjaoludest olla selline ajakulu ebamõistlik. Peale töö võib perel olla ka muid kohustusi, mille täitmiseks peab aega jääma (nt hoolitsemine abivajava pereliikme või pere teiste alaealiste laste eest). Ühissõidukite sõidupaan ei pruugi sobida või peab tegema ka ümberistumisi. Ebamõistlikult suur ajakulu mõjutab lapse heaolu, kelle lasteaiapäev kujuneb liiga pikaks ja väsitavaks. Koha pakkumisel tuleb arvestada ka lasteaiateenuse tegeliku kättesaadavusega.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise